

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

O nouă dramă aeriană

Dirijabilul francez „Dixmude” zdrobit de furtună se scufundă în marea Mediterană cu 50 oameni echipaj.

DEMOCRAȚIA CHINEZĂ ÎNAINTE DE ISUS CHRISTOS

Nu sunt lipsite de însemnătate cercetările învățaților cu privire la rândurile sociale, din străvechile vremuri, ale popoarelor asiatice. După Indii, China și Japonia au fost mai adânc răscolite de acești învățați, cari, din foile de bambus și de palmier, desvăluiau adevăruri foarte interesante pentru europeni. Misionarii creștini la început, erudiți din lumea laică mai târziu, s'au îndelungit cu astfel de cercetări.

Lumea veche ne-a pus în fața unor descoperiri neașteptate. Astfel, filosofia morală și politică a Chinei e cuprinsă în întregime în cele patru cărți, ce întocmesc laolaltă doctrina lui Confucius.

Acest mare profet al chinezilor și fost comisar de piață la Shantung a dădus, din vechile tradiții ale imperiului cerosc, un întreg sistem de gândire filosofică și politică, în care democrația e înțeleasă sub o formă neasemănătoare concepțiilor europene despre ea.

Constătărea lui Confucius, icoanele ce ni le dă acest mare gânditor despre viața socială și politică a țării sale, ne arată că, șase veacuri înaintea lui Crist, metodele de guvernământ erau aproape corespunzătoare celor de azi, ducând la rezultate aproape asemănătoare. E deci cu atât mai folositor să știm ceugetă Confucius despre experiențele din vremea sa, pentru ca să înțelegem astfel, din perspectivele trecutului, liniile ciudate ale zilelor noastre și pe cele nesigure ale viitorului.

D. M. G. Pauthier ne dă, din limba chineză, o admirabilă traducere a învățăturilor lui Confucius, așaș cum reies ele din Sse Sa, cele patru cărți ale marelui gânditor.

E greu să rezumăm, în perspective de revistă, cuprinsul acestor patru cărți: *Ta Hio, Ciung-Yung, Lun-Yu și Meng-Tseu*. În linii largi însă, ne vom strădui să facem cât mai înțeleasă — ne întroaga doctrina a profetului chinez, întrogită cu adnotările discipolului său Mencius — ci numai concepția sa filosofică și morală asupra democrației.

Iată ce se spune în *Kao-Yao-Mo*: „Ce vede și aude cerul, este aceea ce poporul vede și aude, ce judecă vrednic de răsplătă sau de pedepsă poporul, este aceea ce vrea cerul să răsplătească sau să pedepsească: Este o legătură strânsă între cer și popor. Să fie deci băgători de seamă și cumpănați cei ce cărmuiesc popoarele”.

Și iată ce ne învață *Ta Hio* (marele studiu): „Dobândește dragostea poporului și vei avea stăpânirea lui. Pierde dragostea poporului și vei pierde stăpânirea lui”.

Traducătorul cărților lui Confucius

sau Khung-Fù-Tseu, cum îl numesc chinezii — spune că acest mare reformator al Chinei avea atâta încredere în doctrina sa, în cât zicea:

„Dacă aş avea cu mandatul guvernării, nu mi-ar trebui decât o generație ca să facă să domnească virtutea umanității pretutindeni”.

Confucianismul nu este o religiuo propriu zisă, ci o doctrină morală politică și socială, care învață pe chinezi toate formulele de viață practică și superioară, îndrumându-i până și pe calea gospodăriei agricole și domestice.

În acest înțeles, confucianismul se grefează perfect peste orice religiuo existentă în China. Chinezul poate să fie brahmanist, buddhist, taoist, ca reazăm pur religios în viață dar poate să fie și confucianist în acelaș timp.

În lumina doctrinei lui Confucius, și a discipolului său Mencius (*Meng-Tseu*), guvernarea democratică presupune existența unei minorități inteligente și morale, cu daruri fanăscute sau dobândite printr'o cultură superioară, ce începe cu perfecționarea de sine însuș ca să ajungă la perfecționarea celorlalți și este consacrată în întregime, cu prețul oricăror jertfa, fericirii lui, spre desebire de concepția democratică din zilele noastre, care presupune guvernarea prin mulțime, fără nici o pregătire a acesteia în arta de guvernământ.

Argumentarea de predicție a lui Confucius este soritul sau tronია soeratică, metodă prin care ajunge sigur la demonstrarea adevărului se sustine.

Iubirea și munca sunt virtuțile de căpetenie ale lui Khung-Tseu (Confu-

cius), și iată cum înțelege și iubirea: „A iubi și a recunoaște defectele celor pe cari îi iubești; a urî și a recunoaște calitățile celor pe cari îi urăști sunt lucruri foarte rare sub soare”.

Dar iată un fragment de o actualitate surprinzătoare:

„Să privești cu ușurință temelial sau principiul rațional și moral, să pui mai mult preț pe accesorii sau pe bogății, aceasta însemnează să strici sentimentele poporului, — să-l îndemni, prin pilde, la furt și la jaș.

„Pentru acest curânt, dacă un ministru nu cugetă decât să strângă bogății, atunci poporul, ca să-l imiteze, se lasă tuturor pornirilor rele; dacă, dimpotrivă, ministrul dispune corectabil de veniturile publice, atunci și poporul stă liniștit și supus.

„Tot astfel, dacă miniștrii publică decrete sau ordonanțe protivnice dreptății, ei întâmpină o rezistență încăpățanată în executarea acestora și tot prin mijloace protivnice dreptății. Dacă ei strâng bogății prin mijloace violente și protivnice dreptății, ei le pierd tot prin mijloace violente și protivnice dreptății.

Iată acum și un fragment de o rară înțelepciune politică și care se potrivește de minune situațiunei noastre de azi:

„Tsin-ci (un împărat chinez, care a trăit pe la 650 a. Chr.) a zis: — De ce n'am un ministru de perfectă destoinicie, chiar dacă n'ar avea altă vrednicie decât o inimă simplă și goală de patimi? Ar fi ca și cum ar avea cele mai mari talente. Când ar vedea oameni de înaltă capacitate, iar lua lângă el și n'ar fi gelos că nu are și el talentele lor

„Când ar vedea un om cu virtuți și inteligență vastă, nu s'ar mulțumi să-l laude cu jumătate gură, ci l'ar întrebuința în treburile țării. Cu un

M A R E A

Mare-i ca visul:
Imbie și poartă pe valuri ușor.
Pe orice călător.
Când vântul adoarme,
Nici muget, nici spume, nici stăncă zdrobită
Furtună plânge destinul:
Pe sânu-i dansează
Vapoare și frunze și luciul cu stele.
Se leagănă n umbra
Când vântul răsare.
Mare-i ca moartea
Nu simte, nu știe, n'are milă, nu plânge,
Ea 'arunge L.
Când omul se întinde
Furtuna pe valuri,
Înghite vapoare, în mahuri lovește cu ură;
Sub muget de spumă
Morminte eterne.
Mare-i ca moartea, nu știe, nu iartă
Ba'nvinge tot;
Când vântul pe valuri s'arterne.

George Nutrescu

astfel de ministru, aş putea să fiu li niştit de grija copiilor mei, copiilor lor ş a poporului. Câte foloase n'ar fi pentru ţară atunci?

„Dar dacă un ministru e gelos pe oamenii de talent, şi dacă, din invidie, îi îndepărtează sau îi ţine departe pe cei ce au virtute şi vrednicie, neîntrebuinţându-i în sarcini importante şi punându-le cu răutate tot felul de piedici, un astfel de ministru, cu toate talentele lui, e incapabil să ocrotească pe copiii mei, pe copiii lor şi poorul. Nu s'ar putea spune atunci că aceasta e o primejdie ameninţătoare, gata să aducă ruina ţării?”

Şi mai departe:

„Să vezi un om de bine şi de talent, şi să nu-l ridici: să-l ridici şi să nu-l tratezi cu toată preferinţa de care e vrednic, este să-l jigneşti. Să vezi un om pervers şi să nu-l respingi; să-l respingi şi să nu-l trimiţi departe de tot, e o faptă condamnată pentru un bărbat de stat. Un bărbat de stat, care iubeşte pe cei ce sunt obiectul urii generale, şi care urăşte pe cei ce sunt iubiţi de toţi, face aceea ce se chiamă insulta firei omeneşti. Nenorociri redutabile vor loci de sigur, pe un astfel de bărbat de stat”.

Şi acestea sunt prea puţine citaţiuni, din ceea ce cuprinde doctrina politică a lui Confucius.

Întă ea se gândea cu aproape şase veacuri înainte de Crist, faţă de aceea ce se gândeste astăzi, cu aproape 25 de veacuri de atunci.

Vremelnicii potentăţi din zilele noastre au multe de învăţat din cărţile, în puterea cărora stă longevitatea şi structura etică a neamului chinat.

LEONTIN ILIESCU

SĂ NE MASOCH

URSUL AMOREZAT

Un tânăr preot polonez, părintele Lis, se instalase în satul S..., proprietatea contelui M... Dăruind poziţia sa contesei Aman, în casa căreia petrecuse câţiva ani având dubla poziţiune de profesor al copiilor şi de curtezan pe lângă tânăra doamnă, care nu era nici urâtă, nici lipsită de cochetărie.

Pe când contesa, care petrecuse iarna în oraş, primea omagiile unui ofiţer de dragoni, galantul nostru preot se silea să-şi indulcească orihul în compania doamnelor frumoase din vecinătate sau a ţărancelor din parohia sa. În curând îi mergea vestea că abuzează de poziţia sa sfântă.

într-o zi, o ţărănică bogată, vestită ca frumoasă, anume Anastasia Karink, veni să-i vorbească. Era în vârstă de 23 de ani şi nu era măritată decât de 4 ani.

Când sosi, preotul era singur în cabinetul său de lucru, între o pipă umplută cu tabac turcesc şi un roman francez din cele mai atrăgătoare. Când intră Anastasia, dânsul se ridică repede, zăpăcit la vederea încântătoarei femei, al cărei costum de rusoaică o făcea şi mai frumoasă.

Felarii albastru care-i încadra tipul clasic, gura ei îmbătătoare, ochii negri îi dădeau un aer de madonă, pe când statura sa robustă şi înaltă, pantofii de marochin galbeni, cor-

Sonetele iubirii¹⁾

de LEONTIN ILIESCU

XXIII

*Nici Prometeu mai chinuit pe munte
Nu fost de cât sunţ eu în aste clipe
Când simt pe aproape ale morţii-aripe
Cum cad — pleoape de sicriu — sub frante*

*Mă simt învins!... Nici gândul să 'nfripe
Nu poate — atâtea plâsmuiri, — mai crunte
De cât aspectul stâncilor cărunte,
Lovite de-a talazelor risipe...*

*Şi eu mă lupt cu 'nversunate valuri
'Şi dau din mâini eu biblicul sfânt Petre
Ca teafăr să mai pot s'ajung la maluri;*

*Că 'n vremea noastră visul de-i minciună
E că pe lume sufletele-s pietre...
Iar dragostea — un Făt Frumos din landă...*

XXIV

*...Şi simt că peste sufleu-mi s'abate
Din neştiute zări un dor nebun...
Ai crede că năpraznicul Taifun
Cutreeră o lume de păcate.*

*Şi dorul meu eu nimănui nu-l spun
Ca să-l feresc de-a lumii răutate...
În visul meu mă 'nchid că 'ntr'o cetate
Şi aştept zămbind cu el să mă cunun.*

*Dur... poate se va risipi furtuna
Ce-asupră-mi o abate şi-o destramă
Puternicul pământului — Varuna...*

*S'o potoli atunci şi chinul meu,
Se va sfârşi a vieţii mele dramă...
Că dacă tu crei, Doamne, vreau şi eu !*

1) Vezi numărul precedent.

setul roşu, cămaşa brodată şi în sfârşit toată găteala îi dădeau o originalitate sălbatecă.

Anastasia se oprise la uşă, zăpăcită, coborând cu modestie ochii aceia frumoşi pe parchet.

Preotul, recăpătându-şi sângele rece, înaintă ca s'o întâmpine şi se interesă de sănătatea ei cu o bună-voienţă extremă.

Anastasia, conform obiceiurilor ţărănilor gaiitieni, se şterse la ochi, cu toate că nu plângea şi istorisi bunului părinte durerea inimii ei.

Bărbatul său, pe care-l adora şi căruia îi dase o zestre destul de mare, o oropsise de la naşterea primului copil şi se dedase la beţie. Pierdea tot pînulul ce-i producea pământul pe care aproape nu-l cultiva. Dacă femeia îndrăznea să-i facă observaţii, o ameninţa cu bastonul. Ar fi umplut-o de sânge, dacă nu l'ar fi intimidat cu vorbele ei curajoase.

Galantul nostru preot poartă pe femeie să nu poa la inimă toate neazurile.

„O să-i vorbesc, zise dânsul. Voi face apel la bunătatea, la conştiinţa lui, dar nu cred să-l pot întoarce la calea binelui. Ceea ce trebuie să faci e să răzi de beţia lui şi să nu-ţi strici ochii acei frumoşi, plângând, căci ai nişte ochi dumnezeieşti, Anastasio”.

Tânăra rusinoasă plecă ochii.

„Sunt şi alţi bărbaţi pe lume, oameni cu suflet mai bun”, continuă amabilul preot, oameni capabili să aprecieze o femeie încântătoare ca d-ta, cari să te desmierde cu o multime de bunătaţi. În loc să-ţi aduce supărări. Pe icleul d-tale, Anastasio, aş lua de amant un flăcău frumos din sat, sau, dacă eşti ambiţioasă, un om mai cu vază. Sunt boeri cari s'ar mândri să te aibă.

— Dar nu ne opreşte legea? obiectă ţărăncă sfioasă.

— Lasă că nu te opreşte... zise preotul. — Aş vrea... aş vrea să vă rog... bălbăi Anastasia, încercată, să fraceti sotului meu câteva observaţiuni.

— Îi vei face, zise preotul.

Sărmana recunoscătoare îi sărută poalele după obicei, pe când dânsul îşi lipea buzele pe fruntea candidă a ţărăncii. Dânsa tresări obrăzi şi se roşiră şi părăsi casa mai uite ca o căprioară.

Trecură câteva zile. Într-o dimineaţă, preotul intră în camera Anastasiei pe care o găsi lângă leagănul copilului. Frumoasa femeie îl privi surprinsă.

— Ei bine, unde ţi-e bărbatul? începu părintele Lis.

— Vai, unde să fie, Prea Sfinţite, dacă nu la carciună!

— Iacă! ticătosul! secătura! strigă preotul, I-am făcut cu toate astea destulă morală! Mi-a promis să fie cuminte! Omul ăsta e incorrigibil!

Tânăra ţărăncă suspină.

„Dar d-ta, d-ta te-ai mai consolată? continuă el, aşezându-se lângă dânsa şi luând-o dragostea de mijloc.

— Cum aş putea?... bălbăi dânsa.

— Cum? cu alt bărbat care te iubeşte, murmură părintele Lis. Dacă Dumnezeu mi-ar acorda graţia să-ţi (în loc de soţ, aş petrece viaţa întregă la picioarele d-tale, ca un mie-luşel.

— Sunt prea nenorocită, răspuse tânăra femeie.

— Poziţia d-tale se va schimba când vei dori. Dacă-ţi place să viu pe aici, n'ai decât să-mi spui... ca să te consolez... reluă preotul cu vocea arzătoare. Anastasio, eşti frumoasă, eşti atât de frumoasă... Lângă tine uit că sunt preot.

— N'ar trebui să uitaţi, zise dânsa respingându-l.

— Anastasio!.. Do ce eşti aşa mândră?

— Nu sunt mândră, dar ceace cereţi dela mine e o crimă.

— Nu sunt eu aci să te iert? murmură preotul. Şi cu o mişcare obraznică o strânse în braţe şi începu s'o sărute arzător.

NU ȘTIU...

*Nu știu ce-mi șoptește vântul,
Prin închisele ferestre...
Casa asta e mormântul,
Prea frumoaselor poezii.*

*Câte n-o fi vrând să-mi spue,
Rătăcitul vai de dânsul!
Po fi frig pe cărările,
Că-i aud d'aseară plânsul.*

*Și când strigă și se plânge,
Furtos bătând în geam,
Câte-o creangă se tot frânge,
Și tot cade câte'un ram...*

*O! de când aștept o vorbă,
Pe pustul de pământ!...
Focul liniștit în sobă,
Mi-a spus ultimul cuvânt...*

*Iar pe vatra de cenușă,
S'a suit biata piscă.
Și privește când pe ușă,
Când la mine — Po fi frică.*

*Căci s'aude câteodată,
Cineva bătând încet...
Cine-o fi intrat pe poartă
Și înoată prin nămet?*

*Vântul bate cu mânie,
In a lumii visuri toate.
Șoapte, cânturi — din pustie,
Să le audă cine poate?*

*E târziu — și-i frig în casă,
Ca și cum ar fi afară. —
Pacea din vădăh se lasă,
Pe a negurilor scară. —*

*Mă cutremur — nu știu cine,
Și mai tare'n ușă bate...
Ea e — soră 'n veci cu mine,
Tainica singurătate. —*

Air.

Anastasia se ridică galbenă de mânie și indignare și-l aruncă departe.

„Ești, îi strigă dânsa.

Văzând că nu încetează cu obrăznicia, chemă în ajutor slugile.

Amorezatul preot o luă la fugă.

N'ar fi crezut nici odată să fie refuzat.

Plecă hotărât să-și răzbune.

În timpul acesta, bărbatul dea prin cărciumi cu tovarăși vagabonzi și juca zina și noaptea cărți. Adeseori nevastă-sa venea să-l găsească. Amicii lui atunci o înjurau și-și bătău joc de dânsa. Cu toate acestea, voința de fer a Anastasiei avea asupra bărbatului un efect atât de mare, în cât se scula la venirea ei și o urma.

În seara aceea lucrurile se petrecură ca de obicei. Cărciuma gemea de lume. Atmosfera încercată, paharele se ciocneau sgomotos; voci nervoase fredonau cântece de iubire, injurături grosolane se auzeau pe ici pe colo.

Când Anastasia intră în cărciumă, beția era la culme. Tânăra femeie se îmbrăcase din cauza frigului cu o „sundă”, de piele de căprioară.

În mână avea un bici. Traversă camere cu pasul grăbit, merse drept la bărbatu-său și-l puse mâna pe umăr.

— E timpul să te întorci acasă, zise dânsa.

— Aha, strigară bețivii, uite și patroana.

Haide, ascult-o! Nu vezi biciul care te așteaptă?

— Să mai trag o dușcă, dragă Anastasio, se rugă Karusk.

— Nu! strigă dânsa smulgându-i cărțile din mână și dându-i un pumn.

Bețivii începură să rădă, dar nuse găsi unul care să reziste curajoasei femei sau să-i auzise vro vorbă urată. Anastasia luă pe bărbatu-său de braț și-l duse afară.

Camarazii îl urmau cântând:

Dacă nu mă întorc acasă

E că vinul nu mă lasă.

Ajunși dimineața casei lui Karusk amicii se îndreptară iar către cărciumă, după ce-i mai adărsară câteva cuvinte batjocoritoare. Nu așteptară să cotească colțul străzii, când auziră vocea senoră a Anastasiei.

— Un urs! un urs! strigă Karusk desperat.

Intră adevăr, un urs mare, brun uria îngrozitor.

Cățelul, pe care Anastasia îl ținea în curte, veni și se înghemui la picioarele stăpânilor. Țărâni, mai speriați ca oile la apropierea lupului, se strânseră unii lângă alții. Ursul înălțându-se, țărâni o luară la fugă.

Anastasia rămase singură. Curajoasa femeie nu și pierdu cumpătul.

Intră în odăc, luă o băță și se așeză dinaintea leagănului copilului, hotărâtă să-l apere cu prețul vieții ei. Se auziră câțiva pași în sală și ursul se apropiă.

*) Un fel de palton imblănit.

— Cîm, Anastasio! nu mă recunoști?

Tânăra femeie înspăimântată privea fără să poată scoate un cuvânt.

— Sunt eu ursul, sunt eu murmură o voce bine cunoscută.

Era preotul amorezat, care luase costumul acesta cîndat spre a-și împlini scopul.

— D-ta ești, zise în sfârșit Anastasia. De ce mă'i speriat?

— Ce i asta, observă unul de-afară.

N'auzi? Ursul e în odăc și vorbește cu Anastasia.

Deodată țărâna zâmbi. Îi veni o idee caraghioasă.

Ursul, care se apropia de dânsa, îi făcea propuneri.

— O iubire așa de arzătoare nu merită răsplătă? suspină dânsul palpitând.

— Fără îndoială. Așteaptă, îți voi da recompensa.

Părăsi odaia, puse zăvorul și chemă pe țărâni.

„Hei, fricoșilor, veniți încoace!”

Când bărbatul și țărâni coborîră din pod unde se ascunseseră de frică, dânsa le istorisi propunerile preotului și le spuse că Dumnezeu, ca să-l pedepsească, l'a prefăcut în urs.

— Doamne păzește-ne, murmură bărbatul, stricându-și crucea.

— Nu s'a isprăvit. Acum trebuie să-l pedepsim și noi.

— Dar... dacă mușcă, obiectă Karusk.

Femeea începu să rădă.

— Dobitocule, zise dânsa. Nu e urs cum nu ești tu. E preotul în persoană, care venea cu gândul să mă seducă.

— Atunci vai de el, nenorocitul, ipocritul! strigă bărbatul.

— Iaceti ce vă spun, ordonă Anastasia. Tu fugi la biserică, sună toaca și adună poporul. El o să-l judece. Voi ajutați-mă. O să ne scăpăm de el.

Anastasia, urmată de tovarășii bărbatului, intră în odăc.

„Priviți ce a pățit bietul nostru preot, strigă dânsa. Că să-și ispășească crimele, s'a schimbat în fiară. Amici, ajutați-mă să-l scap. Dați-mi mai întâi o frânghie să-l leg.

Ursul mârâi. Văzând că nu sperie pe nimeni, se rugă de țărâni să-l erte, dar nu reuși. Îl legară de mâini și de picioare, pe când Anastasia îi băgă după gât o funie, care, la cea mai mică mișcare, amenința să-l sugrume.

Bietul om începuse să abiere. Satul întreg se adunase împrejurul casei lui Karusk, formând cerc. În mijlocul mulțimei, Anastasia în picioare, ținând pe preot de gât, zise:

„Priviți pe bietul nostru preot. Mi-a propus lucruri rîșinoase, Dumnezeu, ca să-l pedepsească. Ya făcut urs!

Mulțimea începu să rădă. Înțelegând de ce vorbea.

— Voese ca mulțimea să-i dea pedeapsa ca va voi. Numai așa fi va erta Dumnezeu.

— Anastasia are dreptate, luă cuvântul un bătrân cu barba albă. Spune chiar tu pedeapsa care se cuvine acestui mizerabil.

— Ei bine, am să mă plimb călare pe umărul lui prin sat, zise dânsa și femeile îl vorbato ea să fugă.

Pe urmă să-l băgăm în mlaștina de lângă sat și să-l ținem până dimineața. Cred că după aceea Dumnezeu se va îndura să-i redea figura lui de om.

— Bravo! Bravo! strigară toate vocile dintr'odată.

E o idee minunată. S'o înfăptuim imediat. Într'un timp mai scurt de cât acela care e trăbuincios a scrie aceste rânduri, preotul fu jos.

Femeea se urcă pe spatele preotului și țărâni îl luară la goană cu bice.

De câte ori nenorocitul se oprea, ostenit, gemând, frumoasa călareată îl ardea cu biciul. Așa ajunseră la biserică. Acolo, îl duseră înătru în răsătele mulțimii. Nu ascultară aici de strigătele, nici de plânsetele lui.

De acolo îl porniră la mlaștină.

A doua zi fu bolnav de friguri. Când, după câteva zile, putu să iasă din casă, întâmplarea făcu să se lovească nas în nas cu Anastasia care începu să rădă de departe.

— Dumnezeu mă va răsplăti, zise dânsa ironic, de serviciul ce l'am adus Prea Sfinției Voastre. Vam scăpat de metamorfoză. Acum puteți fi sigur, că nici un popă n'o să se schimbe în dobitoc.

Preotul rușinat plecă ochii, fără să răspundă. Istoricul pătaniei lui fu auzit de satele învecinate. Puțin după aceea fu mutat în altă eparhie.

Trad. de B. Marian

Moșneagul și vrăjitorii

A fost odată un moșneag pe care Dumnezeu îl dăruise cu o umflătură mare de tot în partea dreaptă a gâtului, și din această cauză el era foarte mâhnit. *)

Intr'o zi pe când moșul tăia lemne în pădure, se ridică deodată o furtună grozavă însoțită de o ploaie mare și repede de credeai că s'a deschis izvoarele cerului, nu altceva.

Moșneagul de abia avu vreme să-și găsească un adăpost într'o scorbură de copac unde curând, fiind obosit, ațipi.

*) În Japonia această boală este foarte rară pândită printre țărani.

Abia închise ochii și fu trezit de niște glasuri.

— „Ciudat îmi pare, își zise moșul „în sine, credeam că sunt singur în „în pădure, dar văd că m'am înșelat. „De unde ar putea să vie aceste glasuri? Poate că vor fi niște hoți! ? „gândi moșul cuprins de frică.

N'a trecut mult și moșneagul în drăsnii, mai mult de curiozitate, să scoată capul din scorbura.

Ce credeți că i se înfățișă ochilor!? Ce ființe nemai pomenite! Moșneagului i se păru că visează. Se ciupi el de câteva ori, își trase vreo două palme și văzu că e treaz, că tot ceea ce i s'arată ochilor este adevărat, nu e vis.

În apropiere de scorbura o mulțime de ființe ciudate cari semănau mai mult a dihanii de cât a oameni, unele roșii și îmbrăcate în verde, altele cu pielea neagră și investmântați în roșu, unii cu câte un singur ochiu în frunte ca zmeii din povești iar alții aveau copite de capră, păr pe corp și coadă ca de reveriță.

Toți acești vrăjitori, — căci vrăjitori erau, — se adunaseră la olaltă, făcând un foc mare și cum aveau din belșug de ale mâncării și băuturii, latinseră un chef în toată legea; mai dihai ca oameni muritori. Unii cânta din fel de fel de muzici și țimbale iar alții jucau de mama focului, făcând mare haz unii de alții.

Unul dintre dânșii, cel mai bătrân după înfățișare, le zise:

— „Fraților, petrecerile noastre „sunt foarte plăcute și frumoase, „dar, eu par'că aș dori să văd ceva „mai nou, ceva mai puțin comun...

Moșneagul care auzi din scorbura aceste vorbe se încurajă, își călcă pe inimă, lăsă frica la o parte, ieși tute din scorbura, și sări și dansul la joc din toate puterile.

Puteți să vă închipuiți, copii, nărarea vrăjitorilor cari la început rămăseră încrămeniți iar apoi se întrebau unul pe altul:

— „Cine o fi omul acesta? Cine îl cunoaște?

Moșneagul însă își continuă dansul său nebun, sărind în sus din răsuputeri și țopăind ca un flăcău de douăzeci de ani, luând la joc chiar pe unii din vrăjitori cari se puteau face de el.

DIN „LACRIMI”

Ca o colivie goală
Părcu-i trist și pustiu...
A sburat din el... gândirea
Ce atât l'a înveselit...

Peste drumurile albe
Cu pietriș de diamant,
Și sub bolțile de umbră
Dintr'un colț în celălalt.

În zadar mi'abat privirea
Și te-aștept mereu să vii!...
...Peste toate doarme pacea
Cimitirelor pustii!...

Frunzele se scutur jalnic
Peste-a tale urme șterse...
— Și privind dușos la toate
Ochii mi lacrimi prind să verse!...

M. Alexandrescu-Cristinești

Jocul moșneagului plăcu mult vrăjitorului celui bătrân care îl admiră și îi zise:

— „Ce bine știi să joci, d-ta prietene! Ar trebui să iei parte în totdeauna la petrecerile noastre! Noi toți dorim aceasta! Nu e așa, fraților? — „De bună seamă, răspunseră ceilalți vrăjitori“.

Vrăjitorul cel mare continuă:

— „Noi însă dorim să fim siguri că d-ta vei veni regulat la petrecerile noastre și de aceea trebuie să ne dai ceva drept zălog. Dar ce să-ți luăm?”

Vrăjitorii se sfătuiră și găsiră că umflătura moșneagului trebuie să-i fie foarte dragă și că ar fi bună de luat ca zălog.

Atunci vrăjitorul cel mare se apropie de el și apucă de umflătură și îi zise:

— „O să-ți luăm această podoabă a d-tale și atunci o să fim siguri că nu vei lipsi dela petrecerile noastre. N'avea nici o grijă! O să țiro dăm înapoi mai pe urmă!”

Apoi vrăjitorul trase cu mâna și scoase gâlca moșneagului, fără ca acesta să simtă măcar.

Deodată se auzi cântatul cocoșilor care vestea sosirea dimineții și într-o clipă toți vrăjitorii dispărură în negura nopții.

TOT ERANULUI MEU

O, cât n'ași da să pot pe o tupsie
Să îți răstorn întregul conținut
Și să pătrund din ce a fost făcut
Isnorul meu de plâns și bucurie.

C'nu bisturiu, din masa de țesut,
Ași curăța pojghita cenușie,
Ce a stăpânit cu-atâta tiranie
Imensitatea restului de lut.

Ași nivela apoi întreg țesutul
De acele cute strâmbe și bizare
Ce tot sondând mereu Necunoscutul

M-au aruncat în sbuciumata mare
Ce nu știe de soare sau de lună,
Ci veșnic e în beznă și furtună!

N. T. Cristescu

Moșneagul își ridică mâna, își prăi obrazul și scoase un strigăt de bucurie. Nu mai avea umflătura! Era în fine și el om ca toți oamenii! Plin de veselie nici nu știu cum ajunsese acasă și povesti totul babei sale. Toată lumea află repede de pățania moșneagului.

Un vecin al său care suferea de aceeași boală, însă o avea din partea stângă, auzise de pățania moșneagului și dorea să se vindece și el, se hotărî să se ducă și el în pădure să aștepte sosirea vrăjitorilor și apoi să facă la fel ca moșneagul cel norocos.

Zis și făcut. Plecă vecinul moșneagului, se duse în pădure, se așeză în scorbura și când veniră vrăjitorii ieși și el plin de spaimă ca să joace, dar din cauza fricii cel cuprins, căci nu avea bărbăția moșneagului și nici firea veselă a acestuia, dinții începură să-i clănțăie și picioarele să-i tremure așa că nu putu să joace aproape de loc.

Aceasta nemulțumi pe vrăjitori, iar vrăjitorul cel mare zise:

— „Lasă moșule, te-ai stricat de „tot în timpul acestei zile, nu mai „avem nevoie de tine, ține înapoi zălogul ce ne-ai dat și pleacă să nu ne mai plictisești cu mișcările tale „grosolane de bătrân hodoroșit.

Zicând aceste vorbe, vrăjitorul cel bătrân scoase din buzunar ceva ce semăna cu un pepene și care era cu multă grijă învețit într-o batistă și o lipi pe obrazul moșneagului cel sănătos. Astfel că în loc să scape de ea cum ar fi dorit, căpătă înăă una, — și pe a moșneagului, — ca să aibă de acum două, să-i fie cu soț.

Tradus din Suedeză de D. și N. Teodosiu.

Toți abonații revistelor „UNIVERSUL LITERAR“ „VESELIA“ și „ZIARUL ȘTIINTELOR“ participă la

MARILE PREMII

pe care Ziarul „UNIVERSUL“ le oferă cititorilor săi.

Doi oameni

— Melancolie —

In trăsura, par'că-i Joe,
Unul trece răsturnat;
Pe jos altul, anevoe
In cărji umblă rezemat.
Un minut a lor privire
Se întâlnește. — Ca din nor,
Cel avut, plin de mărire,
Cătă jos spre cerșetor.
Cel sărac la dânsul cată
Umilit. Inșă, văzând
Mutra lui înfumurată,
Așa-și zice el în gând:
— Ca și mine, ca și mine,
„In mormânt vei fi băgat
„Si d'aceiași viermi, creștine,
„Corpul tău va fi mâncat !..."

N. TINC

Scrisoare albă

Zilele trecute am primit o scrisoare de la un prieten foarte bogat ce s'a dus să petreacă iarna în vara din sudul taliei.

Iată ce mi scrie amical meu :

„In casa noastră de pe marginea mării s'a născut odată cu Christos, în noaptea Crăciunului, primul meu copil.

Hi scriu de pe terasa ce dă spre o grădina de portocali. Departe, marea ca o lespede imensă de smarald, se unește cu cerul. Vântul largului îmi aduce aroma portocalelor coapte, amestecată cu parfumul rozelor din toate grădinile prin care trece.

Ce fericită și dumnezeiască zi ! Copilul meu are două săptămâni de viață: el o privește ca ochi ca ai mamei lui. Sunt atât de fericit în cât mi se pare adesea că toată această fericire nu este a mea și că voi deschide ochii în groaznică viață de altă dată, din visul de dragoste al Primăverii și al Italiei, din care îți scriu pe când adorata mea soție, cu fruntea rezemată pe umărul meu își adoarme copilul. Spaima nenorocirii mele trecute mă urmărește încă și, astă noapte chiar, am avut un vis îngrozitor. Visam că sunt tot în țara noastră cu iarnă cumplită pentru săraci și, bine înțeles că în visul meu, eram tot cel de altă dată, cel sărac.

O, cu ce drum îngrozitor am început visul meu de o noapte !

Mai întâi m'a cuprins un fior grozav când am ieșit în stradă. Inchisese o poartă, în urma mea ca pentru toaleana și un vârtej de zăpadă mă pînse locului, dar în curând vârtejul se destântă și în mîntea mea, se face mai mare și nu'l mai simții pe cel de afară.

— Desigur îmi șuerau gândurile mele, ea nu numai că nu te iubește, dar își bate joc de tine.

— Nu te-a iubit cu nici un gând, cu nici o privire, cu nici un surâs.

Cu toate a voit numai să te înlăntuiască pentru a-și satisface orgoliul și a-și bate joc de iubire, de iubirea ta.

Nu te-a iubit și nu te va iubi nici odată.

Trebuia s'o adori mai înainte, chiar când ai văzut că iubește pe altul, fără ca tu să dorești altceva de cât fericirea ei.

De ce i-ai spus că o adori și că nu vrei să fie fericită cu altul.

Nu trebuie s'o adori ! Ești un copil și trebuie să nu mai fi. Să nu mai fi ! Să nu mai fi ! Striga, plângea, urla ! crivățul în jurul meu. Dar, de odată în vocile crivățului se amestecară glasuri de clopote. Multe, multe...

Ele spuneau : Acum se naște copilul, copilul Isus, Dumnezeu !...

Unde ?! Unde ?!... unde se naște oare copilul, pe acest ger cumplit. În casele mari și călduroase nu va primi nimeni pe Maria. Și în staulul sărac, cade zăpada și suflă furtuna de ghiață.

Unde ?! Unde se naște copilul.. Pașii mei nu făceau nici un șgom în zăpada din ce în ce mai mare.

Unde ?!... Unde ?!... vreau să văd și mă duceam mereu înainte. Lumânile pieriseră... Casele nu se mai vedeau și ninge, ninge cu fulgi tot mai mari, tot mai deși...

Aerul era alb, alb ca o roză albă, ca un crin, alb ca zăpada. Par'că îngerii albi s'ar fi coborât mereu și iată că s'a născut copilul Isus, căci clopotele au încetat și îngerii au albit întreg pământul cu aripele lor.

Unde s'a născut ?! Unde s'a născut ?! Mă întrebam în visul meu și pe zăpada albă văzui pe Maria cu copilul său în brațe. Li-se vedeau bine zâmbetul, bunătății și iubirei, așa că, desigur, nule era frig căci trandafirii minunați străbătuseră prin nămeți iar îngerii cântau gloria lui Isus Dumnezeu nostru care a voit ca tot ce ți-am scris să fie numai un vis de o noapte.

Nikita Macedonski

FILATELIA

Știri filatelice

Prin urcarea taxelor de asistență socială, pentru scrisori, de la 10 la 25 de bani, o nouă marcă își găsește loc în rândurile celor cu valoare filatelică.

E vorba de timbrul de asistență de 25 bani negru, care până acum nu avea pentru filatelie nici o întrebuințare.

Odată cu acest spor, fostul timbru de asistență de 10 bani, verde, va fi retras din circulație.

Este vorba să se omită o marcă „taxa de plată“ de 50 bani pentru cazul când timbrul de asistență de 25 bani n'a fost aplicat.

Zilele acestea s'au vândut la Paris, dintre mărcile vechi românești, următoarele mărci, cari au obținut prețurile pe care le notăm aci :

Cap de bou (emisii II-a, de 40 parale, uzat, verde, cu 100 franci francezi :

Cap de bou, emisii II-a, 80 parale, uzat, 240 franci francezi.

Carol, emisii cu barbă, 15 bani carmin, cu 125 franci francezi.

50 bani, albastru și roșu, cu 130 fr. francezi.

Mărcile din Danzig, cari până acum înregistrau pe ele valori de milioane și zeci de milioane, din pricina valutei extrem de depreciate a acestui oraș liber, poartă de câțiva timp surșarje cu cifră mică. În curând ele vor dispărea cu totul, urmând să se scoată o nouă emisie.

Această schimbare se datorește faptului că orașul Danzig a adoptat ca nouă monedă „guldenul“ de aur.

Correspondența filatelică

Cititorilor noștri, cari ne adresează întrebări cu privire la diferite serii de mărci, îi încunostițăm că în numărul trecut a apărut unele din seriile ce avem, iar în numărul viitor vor apărea alte 10 serii.

Din toate acestea nu sunt disponibile decât mici cantități.

Informațiuni filatelice

Se observă în Franța, Anglia și Italia o urcare a prețurilor în filatelie.

Cu deosebire mărcile mai vechi înregistrează prețuri din zi în zi tot mai sporite.

În ultimul an au apărut în Germania nenumărate serii de mărci, purtând surșarjate cele mai variate.

Unele din aceste serii erau emise în cantități mici și azi au început să fie obiectul unei speculațiuni întinse, pretinzându-se prețuri foarte mari.

Mulți din negustrii filateliști germani, a căror unică ocupație în ultima vreme, era să aștepte la ghișeele postale nouile serii și să le cumpere în cantități mari, au realizat beneficii imense.

D. Paul Laffont, subsecretar de stat la P. T. T. din Franța, a depus pe birourile parlamentului un proiect de mărirea taxei telegrafice, telefonice și postale. Astfel scrisorile internaționale franceze vor fi francate cu 30 centime în loc de 25. Sporurile ce se vor face vor produce un venit de 70 milioane franci.

Cantemir a fost tătar ?!

— O lămurire asupra numelui acestui mare cărturar și domn moldovean —

Cu prilejul serbărilor bicentenarului lui Dimitrie Cantemir, s'a amintit și de legenda cum că numele său s'ar trage dela *Han-Timur*, vestitul han tătarosc, zis și *Timurlang* și *Tamerlan*, care a trăit pela 1350-1400, deși este știut că tatăl și moșul lui Cantemir erau moldoveni neaoși.

Echivocul acesta se datorește de sigur faptului că Dimitrie Cantemir, în tinerețe, trăind și studiind la Constantinopole, între Turci, știind că va domni odată în Moldova ca vasal al sultanului turcesc, lăsa să se creadă că ar avea o obârșie celebră din hanul Timur, prin o forțată apropiere a numelui său Cantemir, apărând astfel de o rasă cu turcii, ca să le fie mai pe plac.

Lucrul nu ne miră; în timpurile de urgie, românul se da uneori drept rus, ture, ungur, spre a-și înfosi viața și adeseori ilustra cu geniuul său aceste neamuri, ca un Petru Movilă, care a fost marele mitropolit și organizator al bisericii rusești, sau ca Matei Corvinul, vestitul rege al Ungariei, care fiind din Undioara — pe latinește *Unitora* — ținut nsted. câmpie plană, între două șiruri de Carpați — își zicea Uniad; dar și el și ținutul primind un *h* înainte, făcea să iasă Huniad, cu aparență hunică, tot ca și Cantemir, rudă cu han Timur...

Adevărul însă asupra numelui de Cantemir, ca și a tuturilor numelor cu terminația *mir*, stă așa: în epoca primă creștină, până a nu pătrunde în Europa numirile biblice și grecești, fiind numirile vechi latine înălturate

ca păgâne, se formau nume de persoane dela unele vorbe sau adjective latine: Carol, din *carus*, *carulus* = scumpșorul; Francisc, Franț, din *francus*, liber; Victor = învingător; iar la daco-latini: Dan, din *dono* = dăruit; Stan, *stare*, statornic; Dragu, din *traho*, atrăgător, simpatie; Neacșu din *nexus*, nodu-om mic; Vladu din *validus*, tare, puternic; Neagu, din *nego*, tăgăduit; Casu, din *casus*, întâmplat; Cantea, din *canto*, cântător, Pântea, Manda, etc., din cari se formau și nume femeiești: Manda, Stana, Draga, e așa în apus Carolina, Francisca, Victoria. Vădit este că unele din aceste numiri daco-latine au trecut și la Slavii, ce se așezase în dreapta Dunării.

Apoi tot în acel timp, latinii din orient și daco-latini aveau unități militare de apărare contra barbarilor năvălitori, întocmite pe centurii, cari iau numirea de *cele*, scurtare din *centum* = o sută; și alte unități de o mie, numite *millia*, transformat în *mirie* și *mir*, care păstră și înțelesul latin de „mulțime” de unde organizaia administrativă *miru*, și vorba *mirean*, sau om din mulțime, laic, spre deosebire de cleric; ceea ce arată că era și un amestec bisericesc în acele organizații, cari sunt cunoscute și la Slavii de sud. Deci, când un Stau, Neagu, Dragu, Vladu, Casu, Cantea, conducea o millie sau un mir, își zicea Statomir, Dragomir, Vladimir, Negomir, Stanomirești în Mehedinți, Gorj. Vâlcea; Dragomru și Dragomirești în Dâmbovița, Ilfov, Bacău, Neamțu, Roman; Cantemiru în Basarabia de 4 ori; dar organizația mirului sau miliilor mergea până în Polonia — creștinismul nu făcea deosebire de neam, ci de creștință, care se confunda cu legea —

însă obârșia lor se vedea că este în Dacia.

Cunoscând deci formarea acestor nume și fiind știut că avem numele de Cantea, din care s'a format Cantemir — cunoaștem un distins colonel și fii săi ofițeri, români neaoși, cu numele Cantea — avem dovada deplină că Dimitrie Cantemir n'a fost nic tătar, nici rubeđene cu hanul Timur și deci amintirea și persoana lui rămân îndestul de stălcuitoare prin operele lui, să mai fie astăzi nevoie de aceea închipuită aurzolă mongolică.

Alex. Rosmeriță

DIN LESSING

Galatheei

Zicând că-și învâgreste părul
Rău lumea s'a înșelat;
Căci eu știu bine, era negru
De când l'a cumpărat.

Francoasei Mamma

Mamma, nu știu cum se face,
De stație se sperie într'una
Totmai ea care'n oglindă
Vede zăbăc una.

Lax

MONARTE la București

Unde ?

Când ?

Trupa de amatori
deta

Lune Rousse
sosește

Reprezentățiuni Artistice

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

16

Apoi o reflecție fatală ar fi urmat gândului acestuia :

— Ce e de făcut ca să-l păstrez ? Dacă primesc injuria lui îl supun la o remușcare straznică.

Firește, egoismul măgulit de aceste raționamente, nu putea decât să răspundă :

— Cu ori-ce preț, trebuie să îl păstrez.

O femeie ca d-na de Gremilly nu poate fi ținută definitiv decât de către ea însăși. Dar nici înainte de a se lupta cu ea și de a se lăvinga, trebuie să se asigure că nu e altă victorie mai rodnică și trebuie să înceapă prin a lăvinga pe alții, ca să se asigure.

În ceia ce-i rămănea ca tinerețe, ca frumusețe și ca iubire, femeia aceasta era ultragiată și, arzând sub afrotul acesta, d-na de Gremilly credea că nu suferă decât din pricina ingrătitudinii.

Se mai amesteca în gândurile acestea, scrupulul mătușii care se simtea obligată să-și răzbune nepoata, dar scrupulul acesta intermiat, nu era decât o lucrare în prizma aceea de fulgere, în care iubirea persista, strălucia și mai ales ardea.

Măzlu în seara aceea, d-na de Gremilly, obosită de frigurile ei, veni să se intereseze de acela ale nepoatei ei.

Louise nu dormea. Multimi mătușii sale cu

o voce nedeslușită, fără recunoștință, fără umilită, fără imputare, cu o voce care făcea un anihilatru dar nu o pace.

D-na de Gremilly, întrebând, se întreba singură. Își simți inima bătându-i încă de o iritație care poate că nu era gelozie, nici resentiment și vorbi liniștit așa cum îi vorbise și Louise :

— Ai să dormi și mâine dimineată n'ai să mai ai nimic. Mi-ai tras o spațmă bună !

Se aplecă, așa cum făcea de obicei, ca să sărute pe frunte, dar compresa o împiedică. Se uită să vadă dacă totul e în regulă și cu o lirăște impunătoare zise femeii pe care o lăsase îngrijitoare :

— Să nu te misti de aci Rosalie. Ai să urmezi regulat prescripțiile doctorului în ce privește pansamentul și dozele. Să vii să mă deștepti numai dacă va fi nevoie. Dar, cred că am să dorm liniștită.

— De sigur doamnă — răspuse sluga — și domnișoara de asemenea.

— Cred și eu. Bună seara.

Înapoiindu-se în odaia ei, d-na de Gremilly, se așeză masinalicește înaintea biroului ei, luă un condei și hârtie, dar se opri brusc.

— Cui să scriu ? lui ? Ca să-i fac muștrări ? Ca să-mi lat joc de el ? Să-i răspund numai ca să-l încercaiez prin acest răspuns ?

Dete hârtia la o parte, apoi iar o luă dinainte.

Dar de ce n'ar chema în ajutor pe d. Brazier ? E un bărbat care-l poate da un sfat bun, care are interes s'o calmeze, s'o scoată din această mizerie a sufletului. Da, dar totmai fiind că își recunoștea un interes, era un confident suspect. Aventura aceasta era fapta lui, căci el stăruise la minister pentru numirea lui Filip; el rătăcise pe Filip și pe Louise asupra propriilor lor sentimente.

Diplomatul acesta care pusese la cafe această mică intrigă, nu făcuse prinsoare să provoace singurătatea în jurul d-nei de Gremilly ? Aștepta deci o scrisoare care să fie mărturia slăbiciunii, ca să vină în ajutorul femeii părăsite. Însă nu, nu va avea parte de bunul acesta. Cum să-i scrie, fără să-l facă să ghicească ceia ce nu știa, sau ceia ce fără indiciu nu bănuia, dacă cumva nu știa tot ? Ar fi urmat să se răzbune pe el, neprimindu-i serviciile, sau să nu-i încerce discrețiunea.

D-na de Gremilly mototoli hârtia neatinsă, ca și cum ar fi zules altceva de cât reflexul ideal al gândului ei și-o aruncă.

A scrie... este recursul celor slabi.

Nu, nu va scrie un cuvânt nimănui; mai bine va făptui. Inchise biroul și puse cheia în buzunar.

Când se simți singură, îi veni să plângă, dar se gândi că lacrimile ar fi fost o altă dovadă de lășitate și inima ei plină îi apăsă puterea. De două ori peste noapte se duse să asculte la ușa camerei Louisei.

Câteva frazi

— Ce caută revolverul la tine?
 — Mi-e frică de hoți, domnule comisar!
 — De hoți? Ce o să-ți fure ție pungași, mă?
 — Revolverul, domnule comisar.

— Domnule sub-șef, m'a trimis domnul șef să vă spun să nu mai sfiorați așa tare, că nu poate să închidă un pic ochii.

Întâia oară, o mare tăcere, abia întreruptă de sfiorăitul cameristei, o asigură despre sănătatea Louisei, îndemnând-o să fie și ea calmă.

Ultima oară auzi vorbă. Louise dăscăpă, răspundea încet la întrebările Rosaliei. D-na de Gremilly găsi că e mizerabilă, că înșură, că-i e frică de confidențele ce putea face nepotă-sa și de urmările pe care o față șireată ca Rosalia le-ar fi putut trage din aluziile Louisei. Femeia aceasta așa de mândră, așa de stăpână pe ea și pe alții, se înjosea până la spionarea hoțească. Își lipi urechia de broască, strângându-și mâinile din toată puterea ca să le împiedice să bată în ușă și să deschidă.

Camerista se vede că întrebase insistent pe lângă, cum se întâmplase de cazuse.

— Îți repet — răspunse Louise — nu știu nimic; mi-a venit ameteala.

— Și pentru întâia oară simte domnișoara ameteala asta?

— Fără îndoială; dar ce vrei Rosalie?... e început în toate boalele.

— Oh! domnișoara nu e bolnavă!

Louise suspină și cu o voce sugrumată zise:

— Nu încă, nu destul, e drept.

D-na de Gremilly se înfioră în tot trupul privind traza aceasta desperată. Se îndreptă, puse mâna pe clanta ușii. Totuși înainte de a interveni ea să împiedice o spovedanie primejdioasă, așteptă să audă replica Rosaliei.

— Nu, nu — răspunse cu vioiciune camerista — dacă doamna v'ar auzi, v'ar certa domnișoară. D-ta, așa de fericită aci, n'ai nevoie să fii bolnavă ca să fii alintată.

— E adevărat, e adevărat, — înșură Louise — n'am dreptate, nu știu ce vorbesc; frigurile mă fac să debitez neroziile astea... căci n'am nimic. Mătușă-mea are dreptate, ea să fii bine mâine, bine de tot...

Își domoli vocea zicând acestea, ea și cum ar fi grăbit că mătușă-sa o asculta.

— V'am dat de lucru pentru o singură zi. Crezi că mătușă-mea a fost îngrijorată de ceea ce mi s'a întâmplat?

— Vezi bine domnișoară; n'am văzut-o nîel odată așa de mahnită.

— Mătușica mea scumpă! Dumnezeu știe cu toate acestea că n'aș vrea să-i pricinuesc cea mai mică mahnire. E așa de bună cu mine!

— Fără îndoială.

— Ah! nu poți să știi Rosalie, până la ce punct o verez! Dacă ar vrea să mor...

— Ce idee, domnișoară!

— E o simplă presupunere, ca să poți pricepe mă' bine devotamentul meu. Ei bine, aș muri ca s'o scutesc de cea mai mică neplăcere.

— Ba mai bine e să trăiești!

— Ai dreptate; n'aș vrea s'o fac să poarte doliu.

Probabil că Louise surădea zicând așa și în dulceața vocii se simțea lumina sufletului ei.

D-na de Gremilly se turbură în urma celor ce auzise. Nu mai vru să intre, se retrase și asigurată de discreția Louisei, duse cu ea căgeata unei noi sfidări.

Copila era mai curajoasă de cât femeia de lume, sau mai de grabă se supunea. Oare nu poata recunoștea un drept superior iubirii ei? Își făcea singură dreptate? Păstra ea curva farmecul iubirii mătușii sale?

Dar d-na de Gremilly, dacă era măgulită de victoria aceasta, simțea în schimb printr-o contradicție, toată umilirea de a datora ceva unui copil. Ca să obție ceea ce ar fi voit, n'o satisfăcea; un gol, un ce necunoscut, un zburciun și rămânea în suflet.

A doua zi, pe dată ce putu să fie primită de ministru, care o primea în afară de orele de audiență, mondene, redevenită frumoasă și impunătoare, proteoarea, prietena bună al cărei surăs o apăra contra celei mai înveninate guri rele, se și infățișă la ministerul de externe. (Va urma)

NOUILE PREMII FILATELICE
 ALE
 UNIVERSULUI LITERAR
 Pe luna Ianuarie 1924
 CUPON No. 4.

VIZITATI
Cinema „VLAICU”
 RULEAZA:
 Filmele cele mai frumoase și instructive